
Chaotisch begin

Chaos en dreigende paniek bepaalden de sfeer in augustus en september 1914 in het land. Belgische vluchtelingen brachten het oorlogsleed dichtbij, ook in Amersfoort. Meiners' collega J. Pannebakker³³ had een schrijven van militairen ontvangen: 'Waarom wordt er voor ons Protestansche jongens niets gedaan? De Roomsche Katholieke soldaten worden hier allerwege geholpen'.³⁴ Meiners was vastbesloten: hij wilde naar de grensgebieden en meldde zich onmiddellijk na het verzoek om veldpredikers aan. Hij popelde om te vertrekken en vergat zelfs de kerkenraad in te lichten; niettemin werd zijn initiatief achteraf goedgekeurd.

En Meiners ging, om de 'jongens' te helpen, het evangelie te verkondigen, het vaderland en de koningin te dienen, en misschien ook een beetje om een sluipende sleur te ontlopen? Hij woonde al vijftien jaar in Amersfoort en was daar stevig gevestigd. Zijn dochters waren tussen de 10 en 21 jaar, de oudste verloofd en de op een na oudste werkzoekend als onderwijzeres. Zelf was hij vijftig jaar oud. Een zeker ongemak was hem niet vreemd en wellicht trok het leger hem daarom aan. Ds. Den Hollander memoreerde na het overlijden van Meiners, na een uitgebreide bewieroking, ook deze kant van zijn karakter: 'Vraagt gij mij of onze oudste collega niet is tekort geschoten in zijn arbeid? Of er geen fouten in waren, of er geen vlekken aan kleefden? Dan antwoord ik volmondig: ja! (...) Menig prediker ziet de gebreken wel in zijn eigen werk en bemerkt maar al te goed, dat er zoo licht sleur komt, ook in de heilige dingen.'³⁵ Toch werd Meiners na zijn dood 'een man uit één stuk' genoemd: 'En nimmer was het hem te doen om menschen te behagen; altijd sprak bij hem het gevoel van plicht het eerst en het meest.'³⁶ Maar door een zekere starheid kreeg hij op 't laatst oppositie uit de gemeente: 'Daarom had hij niet alleen vrienden, doch ook vijanden; daarom spraken niet allen wél van hem en werden sommigen hem ontrouw.'³⁷

Hoe dan ook, Meiners ging, beseffend 'dat een bijzondere stemming mij vervulde, toen ik Zaterdag 5 Sept. huis en gemeente verliet en heentrok naar het voor mij geheel onbekende Zuiden.'³⁸ De eerste brief die hij vanuit Goirle, waar hij met zijn IVe Divisie gestationeerd was, aan zijn vrouw en kinderen schreef, begint, na de geruststelling dat het uitstekend met hem gaat, met een schets van de reis.

Wat een tocht met de trein, toen hij maar eenmaal liep, ging 't goed. In Utrecht waar ik 1½ uur moest wachten had ik veel bekijks, allerwege werd gevraagd: wat is dat voor een? De soldaten wisten niet of zij zouden groeten, ja, dan maar. De stationscommandant wel, hij maakte groot saluut, mensch, mensch,

³³ Pannebakker was predikant in de St. Joriskerk van 1911 tot 1945.

³⁴ 'Van den veldprediker'. Kerkbode stukjes, 1914, '15, verzameld en ingeplakt door L.E.J. Crébas. Inleidend stukje 'Als veldprediker'. FMO.

³⁵ Ds. W.J. Meiners *herdacht*, bewerkt door K. den Hollander, (z.p. 1921) 43. FMO.

³⁶ *De Amersfoortsche Kerkbode*, 19 februari 1921, auteur: d.H., waarschijnlijk Den Hollander. FMO

³⁷ *Idem*.